

Honoring Walls

R. Mois Navon

Beit HaKenneset Sefaradi Rimon – Haazinu (Shabbat Before Sukkot) 5782

Halacha and Philosophy – two fields that seemingly have little to do with each other, yet, as I have argued more than once from this pulpit, nothing could be further from the truth. Today I would like to bring another example of the symbiotic relationship between halacha and philosophy.

~ Halachic Question ~

There is an interesting halachic question regarding the placement of Sukkah walls. Being that we are in the days before Sukkot when people are building their Sukkot, I thought this issue appropriate for discussion. So the HH raises a seemingly strange question: Do we have to put the sukkah walls (krashim l'kirot) in the same place every year? That is, whichever boards (krashim) that were used for the wall on the north side must be on the north side every year, and similarly for all the other sides. The question arises from a Gem. YMi:

חשוקי חמד סוכה דף ב עמוד א

קרש שזכה להיות במזרח הסוכה, האם ישאר במזרח
שאלה. נאמר בירושלמי בשבת (והו"ד בר"ן שם דף לו ע"א מדפי הרי"ף): "אמר ר' אמי "והקמות את המשכן כמשפטו" (פרשת תרומה - שמות כו: ל), וכי יש משפט לעצים, אלא קרש שזכה להנתן בצפון ינתן בצפון לעולם, וכן בדרום ינתן בדרום. לפיכך רושמין עליהם שלא יחליפון, עכ"ל. ויש לעיין האם הלכה זו נאמרה גם בקרשי הסוכה, דמי שזכה להיות במזרח, [שלשם לפעמים מתפללים], ישאר במזרח. ואולי רק בקרשים שהם חפצי קודש נאמרה הלכה זו ולא בקרשי סוכה שהם רק תשמישי מצוה. אולם מהעובדות שמובאות בהמשך הירושלמי הנ"ל, שמביא הרי"ן, דגם בחלוקת כבוד להיכנס ראשון נאמרה הלכה זו, דמי שזכה להיכנס ראשון ישאר בכיבוד זה. נראה דגם בסוכה כך?
 כמו כן יש להסתפק במזוזות באם מזוזה זכתה להיות בחדר שבו לומדים תורה, אם רשאי להעבירה אחר הבדיקה, לחדר אשר אוכלים?

~ Philosophy ~

Now, before we get to the answer, I would like to ask a philosophical question: since when do inanimate objects have moral status? It says here that the boards "merited" (zachu) to a status which must be honored. Where do we get the idea that a piece of wood has a status that must be honored? Is it just a gezeirat hakatuv (a decree of the text without reason) or is there an ethic underlying this halacha?

I would like to propose that indeed there is an ethic and it is that of honor in general. The Mishna famously teaches:

משנה מסכת אבות פרק ד משנה א

איזהו מכובד? המכבד את הבריות שנאמר (שמואל א' ב') כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו:

This aphorism is well known, but not well practiced. We all understand the importance of honoring others but we don't find it so easy to do in practice. Accordingly, Judaism attempts to inculcate this trait (midda) by having us honor even the inanimate.

- We kiss a siddur, a sefer Torah, the parochet
- We cover the halla to make the blessing over the wine – not to “embarrass it”
- The Cohanim are to walk up the mizbeach in small steps, not to disgrace the stones.
- Moshe did not inflict the plague on the sand out of hakarat hatov (Midrash) – R. Dessler explains that while the human mind (hatevuna) understands that the inanimate object feels no disgrace (the sand was not “nifga” by Moshe hitting it), the human emotion (regesh) still feels something when it strikes an object (Moshe feels he is poge'a). And so too in reverse – we feel honor to that which we honor.

Interestingly, this is exactly what Kant said about animals (which were like inanimate objects that move for him and those of his time): “he who is cruel to animals becomes hard also in his dealings with men.”

So it is not about the inanimate object, it is about us! We inculcate feelings and character traits (middot) through our actions – even with inanimate objects.

With this philosophical introduction, let us return to our halachic question about sukkot walls.

~ Halacha ~

The HH brings the Kaf Hachaim who learns from the honor given to the mishkan walls that indeed, we must apply the same honor to sukkah walls and build each wall in its same place every year! He also says that this is why we have an atara on a tallit – to mark the top of the tallit so we always honor the front tzitzit to be in the front.

תשובה. בספר "כף החיים" (סימן תרל סק"ה) כתב להעמיד את קרשי הסוכה כסדר דנאמר כמשפטים. וציין לעיין בסימן ח' (אות יז) וכונתו שעושים לטלית עטרה לסימן שאותן ציציות שזכו להיות לפניו, ישארו לעולם לפניו. והוא מהשל"ה הביאו במשנ"ב (סימן ח' סק"ט).

משנה ברורה סימן ח

(ט) ציציות - נהגו לעשות עטרה מחתיכת משי לסימן שאותן ציצית שלפניו יהיו לעולם לפניו כמ"ש חז"ל קרש שזכה בצפון היה לעולם בצפון ובכתבי האר"י ז"ל כתב שלא היה האר"י ז"ל מקפיד ע"ז:

ועי"ש עוד דהאר"י לא הקפיד ע"ז. ואפשר דה"ה בעניננו [זאת אומרת: שלא צריך להקפיד בקרשי הסוכה - מ.ג.]

<Gra on Hannuka candles>

ואולי בזה יובן יותר דברי הגר"א (המובא בשער הציון סימן תרעו אות יד) הסובר שבנר חנוכה ביום השני ואילך, תמיד יתחיל להדליק מהנר העיקרי הסמוך לפתח. וכתב שער הציון דחולק על מה שכתוב בשו"ע שיברך על הנוסף, משום דהלא אינו אלא למהדר ביותר, ויניח עיקר המצוה ויברך על הרשות! ולכאורה הדברים צ"ב, דאם מדליק ראשון את הנר הנוסף אזי הוא העיקר. אולם לדברינו אתי שפיר, דכיון שאמש הדליק את הסמוך לפתח, אם כן זכה נר זה להיות עיקר

ואסור לשנותו ולהפכו להידור ואם הנר של אמש ישאר עיקר, נמצא שהדליק ובירך על הרשות והניח את העיקר.

As a final “out”, HH says that one could make a “tenai” (condition) that one is not fixing any side to always be on one side and thus it is OK for sukkah walls to be moved around. ונראה שסוכה שהתנה עליה מראש שהקרשים שבמזרח לא ישארו שם לעולם אלא בכל פעם כפי שיזדמן לו, דמועיל התנאי שלא יצטרך להקפיד על סדר הקרשים. ומה שבמשכן לא התנו תנאי כזה, הוא דאז אנו מורידים את הקדושה של קרש צפון לכתחילה. ולכן גם בטלית עדיף לעשות עטרה ולא לעשות תנאי שיש בזה הורדה מקדושה.

That said, RO explains that the “ikar hadin” is that one need not be strict about this since the walls of the Sukkah are tashmishei mitzvah (as opposed to the mishkan walls which are tashmishei kedusha). And though tzitzit are also tashmishei mitzvah, the Ari was not makpid about them (as brought in the MB).

In conclusion, we have seen that there is an ethic of honoring inanimate objects – certainly with explicit kedusha, and according to some, even to tashmishei kedusha. The reason, however, is not for the sake of the inanimate object, for us “animate objects” – that we learn to honor each other.

Shabbat Shalom.